

DE KWESTIE

„Onze politici gaan deze systeemcrisis niet op eigen kracht oplossen”, voorziet Van Soelen. „Dat is een sombere conclusie, want uiteindelijk zal de bom dan een keer barsten.”
FOTO ANP/HH

OPINIE Albert Jan van Soelen, advocaat

Laten we eerst onze systeemcrisis oplossen

Onze samenleving strompelt letterlijk van de ene crisis naar de andere. Politici blijken daarop geen begin te hebben van een antwoord. Op deze manier zijn discussies over welke oplossingen dan ook zinloos. Eerst moeten we onder ogen durven zien dat we vooral te maken hebben met een systeemcrisis. En dat grote maatschappelijke vraagstukken pas met succes kunnen worden aangepakt zodra de politieke elite zich anders tot elkaar is gaan verhouden.

Acteren op de macht

De vraag is natuurlijk wat er dan mis is met de huidige politieke mores. Allereerst is dat het acteren op de macht in plaats van op het argument. Binnen onze democratie leggen partijen die met elkaar een kabinet vormen de belangrijkste beleidsvoornemens vooraf vast in een regeerakkoord. Niet alleen de ministers moeten zich daaraan committeren, maar óók alle leden van de regeringsfracties in het parlement. Bij dat laatste wringt de schoen. Door de afspraken vooraf wordt ieder Kamerdebat op voorhand een schijnvertoning. Zelfs bij nieuwe inzichten durven leden van regeringspartijen niet van gemaakte afspraken af te

Van inflatie tot stikstof en van woningnood tot exploderende energieprijzen; Nederland zit verstrikt in een kluwen van problemen. Albert Jan van Soelen ziet de oplossingen niet van politici komen en spoort aan tot een maatschappelijke discussie over hoe het dan wel moet.

wijken. Tegenspelers van de oppositie nemen voortdurend hun toevlucht tot het aanwakkeren van relletjes rondom (bewinds-)personen. Daarmee uitte ze feitelijk hun frustratie dat argumenten er nooit meer toe doen. Oplossingen met voldoende draagvlak raken ondertussen steeds verder buiten beeld.

Verschuilen

Een tweede probleem is dat politici zich bij voorkeur verschuilen achter anderen. Later kunnen ze dan zeggen dat zij niets fout hebben gedaan. 'Het moet van Brussel'. Of: 'De belangrijkste wetenschappers zijn het hiermee eens'. En, om niet te vergeten: 'Het moet van de rechter'. Het uitvoeren van taken die door anderen zijn bedacht is kennelijk belangrijker dan het formuleren van een stip op de horizon en het meenemen van de bevolking om die met el-

kaar te gaan bereiken. Met leiderschap heeft dit ondertussen niets te maken.

Desinteresse

Een derde probleem is de *volstrekte* desinteresse bij politici voor de uitvoerbaarheid van besluiten die zij nemen. De capaciteit én de middelen die nodig zijn om nieuw beleid uit te rollen worden als gegeven gezien. En als dat een keer anders is (zoals in de recente discussie over de reparatie van koopkracht), wordt dit probleem als dekmantel gebruikt om vooral maar niets te doen. Als klap op de vuurpijl komt daar nog eens bij dat de meerderheid binnen onze politieke elite stelselmatig de boot afhoudt bij iedere vorm van tussentijdse inspraak door burgers.

Onze politici gaan deze systeemcrisis niet op eigen kracht oplossen. Dat is een sombere conclusie, want uiteindelijk zal de bom dan

een keer barsten. De enige manier om dat te voorkomen is een brede maatschappelijke discussie.

Die moet gaan over de vraag welke maatregelen er nodig zijn om de belangrijkste knelpunten op te lossen binnen ons publieke bestel. De uitkomst kan via een burgerinitiatief op de parlementaire agenda worden gezet. Of zouden onze politici zelfs zo'n uitgestoken hand vanuit hun 'buitenwereld' nog durven af te slaan?

Albert Jan van Soelen is advocaat te Amsterdam. Als verontruste burger schreef hij het manifest 'Hoe dan wel?', met daarin 25 suggesties voor hoe het maatschappelijk beter kan, als aanzet voor een discussie over een betere samenleving.

FOTO DIRKJAN DAVIDS